



Priessnitz
LÉČEBNÉ LÁZNĚ JESENÍK

PRIESSNITZ

SVETOVÝ PRÍRODNÝ LIEČITEĽ, ALEBO CESTA DO HISTÓRIE A SPÄŤ



1 „Pátram v minulosti, a pritom zároveň fascinovane hľadím do budúcnosti!“

Martina, mladá mamička s talentom tvoriť, učiteľka z Klášterca nad Ohří, pri liečbe nachladnutia svojej dcéry Natálky urobila krok, ktorý potom označili uznávaní lekári za naozaj geniálny. Prišla so zábalmi alebo obkladmi, známymi ako Priessnitzove, ale v modernom, komfortnom prevedení, v škále pre jednotlivé časti tela. Martina k tomu skromne dodáva: „Len som spojila silu vody a prastarú receptúru Priessnitzovho zábalu s modernými materiálmi a slušivým dizajnom tak, aby vznikla praktická zdravotná pomôcka prinášajúca blahodárnu úľavu ľuďom. A to aj tým, ktorí by inak po klasickom Priessnitzovom zábale vôbec nesiahli. Vedela som, že dôležitou podmienkou je, aby použitie nášho zábalu alebo obkladu bolo čo najjednoduchšie.“

Martina ale učinila ešte ďalší krok, nemenej významný. Začala sa zaujímať o to, kto vlastne bol Vincenz Priessnitz. S úžasom sa jej tak otvoril strhujúci životný príbeh svetovo uznávaného prírodného liečiteľa a statočného, nezlomného muža. A prišla na to, že sa jej otvára pohľad skôr do budúcnosti než do minulosti.

2 „Kto teda vlastne bol Vincenz Priessnitz?“



Vincenz prišiel na svet v roku 1799 v obci, ktorá sa vtedy menovala Gräfenberg, s podhorskou klímou drsne krásnych Jeseníkov. Rodina mala malé vidiecke hospodárstvo. Spočiatku sa darilo dobre. Všetko sa ale zmenilo k horšiemu, keď ich postihlo niekoľko ťažkých rán osudu. Boli nimi oslepnutie otca a smrť brata. Vtedy deväťročný Vincenz bol postavený pred úlohu zapojiť sa do každodenných prác na hospodárstve. Pomáhať niesť bremeno obživy. Do školy preto mohol chodiť len zriedka. Náhradou sa mu stal častý pobyt v prírode. A vtedy v sebe začal objavovať výnimočný pozorovací talent, prezieravosť a mimoriadne schopnosti.

Traduje sa historka o zranenej srnke, ktorú Vincenz ako malý chlapec pri pastve kráv pozoroval, ako si pravidelne chodí namáčať zranený bok do studenej vody. Až do úplného vyliečenia.

**To všetko ho priviedlo k poznaniu uzdravujúcej sily studenej vody.
Zachovali sa jeho slová z neskoršej doby:**

Myšlienka mi prišla ako sama od seba a celý môj postup sa znenazdania vyvíjal. Už ako chlapec som zbadal, ako voda v prírode zasahuje a pôsobí mnohými spôsobmi a v myšlienkach som sa tým často zaoberal. Čoskoro som poznal, že vo vode musia byť skryté oživujúce a posilňujúce sily, keď som sa po napití čerstvej vody cítil tak dobre, a pozoroval, že povädnuté rastliny aj zvieratá ožijú, ak dostanú čerstvú vodu. Keď som neskôr pri mnohých príležitostiach videl, že zranené zvieratá vyhl'adávať vodu a v nej sa kúpu, napadlo mi, že to isté môže robiť dobre aj ľudom ...

Prvýkrát sám sebe liečiteľom

Neskôr sa prihodilo, že mladý Vincenz sa stal sám sebe liečiteľom a pacientom. Najskôr išlo o ťažko poškodený prst z úrazu pri zväžaní dreva na saniach, a neskôr o vážny úraz, kedy mu koleso naloženého povozu so splašeným koňom nešťastne prešlo cez hrud'. Privolaný ránhojič zhodnotil zranenie za smrteľné, a urobil záver, že ak sa Vincenzovi podarí prežiť, zostane až do konca života mrzákom neschopným akejkolvek práce. Vtedy sedemnásťročný Vincenz vzal vlastnú liečbu do svojich rúk. Všetko vsadil na studené obklady. Opakovane, viackrát za deň, si balil zranenú hrud' plátnom namočeným v studenej vode a vyžmýkaným, aby plátno pevnejšie zovrelo napravené rebrá. Po dvoch mesiacoch bol schopný vstať z postele, a ďalšiu jar už vykonával v rodinnom hospodárstve všetky práce.

Vôľa uzdraviť sa ako dôležitý predpoklad uzdravenia



Čo všetko mohlo byť za tým, že sa mladučký chlapec vzoprel nepriaznivému osudu? Vedel, že zdravotným obmedzením svojich schopností fyzicky pracovať privádza rodinu do situácie, keď sa nebude schopná uživiť, a tak všetko vsadil na jednu kartu. Tou bola nesmierna vôľa a túžba žiť rukou s dôverou v liečivú moc studenej vody odporozovanú v prírode, na vlastnej koži už vyskúšanú. K pevnej vôli sa uzdraviť bezpochyby Vincenzovi pomohli jeho intuícia a nadanie. A už tu sa formovali jeho prírodné liečiteľské schopnosti, a rovnako tak prístup, ktorý od svojich pacientov očakával a vyžadoval. To všetko v ďalšom živote výrazne osvedčil a preukázal. Ale nepredbiehajme.

Príbeh o tom, ako sa Vincenz sám až zázračne uzdravil, sa rýchle šíril medzi ľuďmi v okolí. V chudobnom kraji sa na Vincenza začali ľudia obracať o pomoc s chorými zvieratami, ale aj s vlastnými neduhami. A Vincenz, muž so srdcom na správnom mieste, videl ich utrpenie a pomoc neodmietal. Tak napríklad liečil chorú nohu slúžke suseda. Omývaním studenou vodou, balil nohu do vlhkého plátna, až sa bolesť zmiernila, choroba nakoniec ustúpila a slúžka sa uzdravila. Všetko mu bolo aj zdrojom poznávania a získavaním skúseností. Ako pribúdalo tých, ktorým pomohol, zistil, že účinky studenej vody sa neobmedzujú len na pomliaždeniny a zlomeniny, ale že studená voda má liečivé účinky taktiež pri vnútorných ochoreniach. A tak dokázal vyliečiť ľudí s dnou, s hemoroidmi, so syfilisom. Keď dorazila vlna cholery, ktorá kosila životy ľudí po tisícoch, Priessnitz sa jej postavil. Po svojom, ako inak. Jeho spôsob liečby bol tvrdý a náročný pre chorého aj pre liečiteľa a jeho pomocníkov. A výsledok? Nezomrel mu ani jeden pacient!



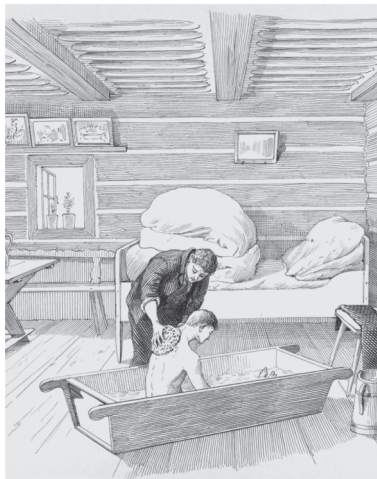
Aj Priessnitz skoro poznal, že vyčnievať z radu sa nemusí vyplatiť

Vo všetkých dobách žijú ľudia dobrí aj zlí. Ako sa krajom šíрили správy o úspechoch Priessnitza, muža nevzdelaného, bez lekárskeho diplomu a s povest'ou čarodeja, začínal byť Priessnitz trňom v oku závistlivcom z radov miestnych lekárskech kapacít.

A čo Priessnitz, zaradil sa späť do radu? Nie, vznikol prvý vodoliečebný ústav na svete

Priessnitz zo svojej cesty nezišiel. Naopak. Chalupu začal prestavovať, aby v nej mal čerstvú vodu a priestor na liečenie pacientov. Tak vznikol prvý vodoliečebný ústav na svete, skutočný kúpeľný dom. Viď dobový snímok.

Bol jednoduchý a prostý. V miestnosti na liečenie boli veľké drevené korytá a studenú vodu dodával domáci prameň. Priessnitz vtedy mal len niečo cez dvadsať rokov. To bol len začiatok. Bolo potrebné riešiť, kde ubytovať prichádzajúcich chorých. Rodný dom premenený úpravami na kúpeľný dom nestačil. A tak ponúkol svojim susedom, že im nechá pri chalupách postaviť miestnosť pre ubytovanie jeho pacientov. Už vtedy prejavil ďalší talent, pre podnikanie. Susedia budú mať príjem a náklady za stavbu mu uhradia až z toho, čo zarobia. Možné prejavy závidia susedov sa Priessnitzovi zároveň podarilo premeniť na zlepšenie ich životných podmienok. A stávalo sa.



A polená pod nohami Priessnitzovi pribúdajú

Ďalšiu prekážku mu do cesty postavili miestni ranhojiči: „Ako je možné, že lieči, a za peniaze? Ved' k tomu nemá oprávnenie? Je to trestné!" Priessnitz zaujal stanovisko, ktorým sa potom vždy hájil. Že nelieči, nepodáva žiadne lieky, ani neprevádza chirurgické zákroky. A okrem toho nikdy nežiada peniaze ani inú odmenu. Z opatrnosti si od vyliečených nechával vystavovať potvrdenie, že ich uzdravil bez liekov a bezplatne. V jednom takom sa píše: „...**podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia osvedčil, že trpel úpornou dnou s veľkými bolesťami, bol ošetrovaný Vincenzom Priessnitzom bez akejkoľvek medicíny, zdravie mu bolo opäť navrátené, takže stratil všetky bolesti.**“ A s prekážkou na seba nenechali čakať ani úrady. Pripomeňme, že sa písala doba nie tak dlhá od pálenia čarodejníc. Mestská rada sa uzniesla dať Priessnitzovi prísnu výstrahu s tým, aby „upustil od podvodného liečenia, inak bude stíhaný pre ťažký policajný priestupok“. Priessnitz neustúpil. Mestská rada od sankcií upustila. Išlo však len o krehké prímerie.



Priessnitz ako odvážny podnikateľ. Zakladá prvé skutočné vodoliečebné kúpele.

Odvážny Priessnitz reagoval na neustály nárast počtu pacientov tak, že pristúpil k stavbe nového, už skutočného kúpeľného domu. S dvanástimi miestnosťami pre ubytovanie chorých, jedálňou pre ich stravovanie, s dvomi vaňami, ktorými nahradil pôvodné kade. Priessnitz mal len 27 rokov. Rastúci príliv pacientov otváral svet aj mestu, ktorému začína prinášať prospech. Priessnitzova vážnosť rástla. Ako je súboj dobra a zla nekonečný, prišla však aj nová vlna udaní. Od dvoch miestnych ranhojičov s kvalifikáciou chirurgov a pôrodníkov a zverolekára. Zhodou okolností toho zverolekára, ktorý sa neskôr stal veľkým propagátorom Priessnitzovej vodoliečby. Vec sa dostala až ku krajskému úradu v Opave. Pre Priessnitza nastali časy, keď závisť a byrokracii v boji s úradmi musel opakovane, po celú dobu, čeliť. Že by podobnosť s našou realitou čiste náhodná? V roku 1829 bol nad Priessnitzom vynesený rozsudok „štyri dni ťažkého žalára zostreného pôstom“ za ťažký policajný priestupok nedovoleného liečenia, ku ktorému nemá náležité vzdelanie ani úradné oprávnenie a ktoré vykonáva ako živnosť. Priessnitz sa odvolal. Začal veľký právny boj, za ktorý by sa nehanbili ani aktéri v našej súčasnosti. Ako to už chodí, oddel'ovalo sa zrno od pliev; priatelia od maloverných. Priessnitzovi sa podarilo získať aspoň povolenie k oklieštenému prevádzkovaniu svojho kúpeľného zariadenia a získať trochu pôdy pod nohami. Podmienkami bolo prijímať len domácych hostí, nepodávať žiadne lieky a neprevádzkať chirurgické zákroky.

Priessnitz bol neohrozený a tvrdý bojovník. Cez všetky nebezpečenstvá, ktoré mu prakticky neustále hrozili zo strany úradov, ktoré ho označovali za pokútneho liečiteľa podľa trestného zákona, ďalej neochvejne pokračoval v rozširovaní kúpeľov. Hoci nad ním neustále visel Damoklov meč v podobe zrušenia jeho liečebného ústavu a väzenie.

Svadba

Rok 1828 je spojený s druhou dôležitou udalosťou v živote Priessnitza. Oženil sa! Jeho vyvolenou sa stala Sofia, dievča z lepšej rodiny. Už vieme, že Vincenz bol mužom z ľudu, z chudobnej rodiny slepého chalupníka. Ich láske a svadbe stálo v ceste nerovné postavenie. K prekonaniu tejto prekážky pomohli Vincenzovi jeho liečiteľské schopnosti. Podarilo sa mu uzdraviť z ťažkej dny maminku jeho vyvolenej Sofie. Bolo vyhrané! Vincenz získal v Sofii okrem skvelej manželky aj výdatného, vzdelaného a šikovného pomocníka pre vybavovanie povinností spojených s chodom kúpeľov. Traduje sa, že sa vedela chovať taktne ako k prostým ľuďom, tak ako rovný s rovným jednala s kúpeľnými hosťami z „lepšej spoločnosti“. V historických zdrojoch sa uvádza, že aj u Priessnitza platilo - rovnako ako u mnohých iných úspešných mužov – že bez obetavej opory svojej ženy by nedosiahol to, čo dosiahol. V Sofii našiel doslova poklad.



Úspechov a uznaní pribúda

Priessnitzovi priniesla úspech a uznanie jeho až buldočia vytrvalosť a karta osudu sa začala obracať v jeho prospech. Povešť o úspechoch jeho liečebných postupov sa rýchlo šírila aj do okolitých krajín. Začínajú sa zaŕha stavať uznávané lekárske kapacity.

Definitívny zlom a ukončenie zdĺhavých sporov s úradmi priniesol výsledok šetrenia cisárskej odbornej Komisie v roku 1837. To prebiehalo priamo v jeho liečebnom ústave. **Píše sa v ňom:**

„Priessnitz nie je žiadny obyčajný človek. To musia priznať aj jeho nepriatelia. Počet tých, ktorí nazývajú Priessnitza šarlatánom, je len nepatrný. Sú to miestni lekári a ranhojiči, ktorí posielajú naňho sťažnosti zo závidy a obavy o svoj chlieb. Nie je šarlatán, ale muž, ktorý je naplnený najčistejšou snahou pomôcť, kde môže, a k tomu je obdarovaný znamenitými vlastnosťami. Nenáročný, nikdy sa nevychvaľuje, vždy pripravený pomôcť svojim chorým vo dne v noci, ale prísny a dôsledný v svojom jednaní. Bez zisťných pohnútok. Jeho liečebná metóda zostáva novým pozoruhodným javom v oblasti zdravotníctva. Tento pozoruhodný jav a tento nevšedný človek si zaslúži v každom prípade plnú pozornosť a každý násilný zásah by bol tu na nepravom mieste.“

Z Gräfenberku sa pomaly stávalo „jedno z najpozoruhodnejších miest na svete“, a z Priessnitza „svetový fenomén“. Otvorením nového veľkého liečebného domu bolo v roku 1839 dokončené vybudovanie vtedy už svetových kúpeľov. Počet hostov, všetkých národností, prekročil číslo 1 500, z toho bolo 120 lekárov z celej Európy.



3

Ku koreňom liečebných metód V. Priessnitza, alebo v jednoduchosti je genialita

Priessnitzov celostný prístup k liečbe

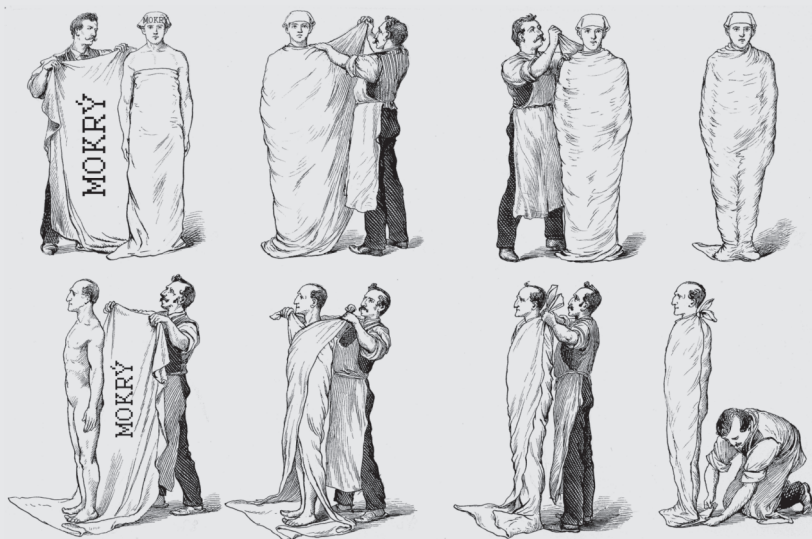
Priessnitz hovoril, že rozhodujúce pre úspech liečby je sama prirodzenosť človeka, **JEHO ŽIVOTNÁ SILA**. Tá musí sama prekonať chorobu, a liečebné zásahy majú prirodzeným silám napomáhať. „Musíte byť silnejší,“ bola jeho stála pripomienka, „telo sa musí posilniť, nie oslabiť.“

Priessnitz neliečil chorobu, ale celého človeka, komplexne ho „prelad’oval“, čo niekedy trvalo týždne a mesiace:

„Nemáme za úlohu liečiť chorobu, ale chorého, jeho životné funkcie, jeho vôľu, činnosť jeho orgánov, jeho vylučovacie schopnosti a schopnosť tvorby. Pretože pri rôznych pacientoch s rovnakým ochorením sú tieto skutočnosti zásadne odlišné, je taktiež zásadne odlišná aj liečba.“

Pripomína nám to niečo z prítomnosti? Čo napríklad rysy celostnej medicíny? A ako bola Priessnitzova liečba komplexná, tak univerzálne sú prírodné prostriedky, ktoré mu k liečbe slúžili: voda pri všestrannom vonkajšom aj vnútornom použití, rovnako vzduch, slnečné kúpele, pohyb, resp. prechádzky pacientov po horskej krajine, často naboso alebo po rose, a taktiež fyzická práca, či už išlo o rezanie a štiepenie dreva, mlátenie obilia, odhadzovanie snehu. Dá sa hovoriť o pracovnej terapii. Tradujú sa Priessnitzove slová: „**Ked’ by som nemal vodu, liečil by som vzduchom!**“





“

Obraz liečby Priessnitz, otca novodobej prírodnej liečby

Priessnitz zaviedol do svojej liečby vstupný pohovor s pacientom. Pozoroval jeho celkový výzor, chovanie, pohyby, reč, obličaj. Počúval rozprávanie, niekedy aj rozvláčne, a len zriedka ho prerušil otázkou.

Cestu, ktorá vedie k uzdraveniu, videl Priessnitz v životnej sile, ktorá je dosiaľ v organizme chorého. Zdôrazňoval opatrný prístup, aby sa spočiatku nezasiahlo príliš silne a životná sila by nestačila. Od pacienta, ktorého prijal na liečenie, vyžadoval vôľu, sebakázeň a aktívnu svojpomoc; hovoril tomu charakter:

„Príroda nepozná milosť ani ústupok. K vodoliečbe patrí charakter. Kto žiadny charakter nemá alebo svoj slabý nechce posilniť, ten nech sa vodoliečbe radšej vyhne.“ „Ak je niekto postihnutý chorobou, lekár mu môže len poradiť, pomôcť si musí každý sám.“

”

S odstupom storočia začína byť Priessnitz uznávaný z úst povolaných. Napríklad slovami: „Ako žiadny iný zaviedol do celého liečebného procesu poriadok, spojitosť a jednotu, ako nikto iný pribral k podpore najbližšie prírodné prostriedky.“ Alebo: „Účinky tejto kúry sú nielen naskrz blahodárne, ale v mnohých smeroch nanajvýš neobvyklé a podivuhodné. Mohli by sme sa domnievať, že telo s ťažkou znesie takéto rôzne trápenia náročného denného programu a uvidíme len trpiacich, mrzutých ľudí. V skutočnosti sa tunajší kúpeľní hostia veľmi málo líšia od zdravých, a veselosť a priateľnosť je tu skoro všeobecná. Pociť otužovania voči účinkom vzduchu a celkové zosilnenie naladí myseľ k veselosti a zocelí voči mrzutosti a netrepezlivosti nad zdanlivo drsnejším a často bolestivým nachladnutím, mnohým utrpeniam a nepríjemnosťami. To je prvý a všeobecný účinok studenej vody; od prvých dní sa tu cíti každý veselší, oživený a silný.“

Tu je na mieste pripomenúť, že Priessnitz neliečil ľudí len z chorôb tela, ale aj duše! Priessnitz usiloval dodať každodenným liečebným programom kúpeľňovým hosťom užitočné návyky, ktoré si so sebou vezmú domov a stanú sa im zvykom, druhou prirodzenosťou a schopnosťou vedieť si pomôcť sami. Hovoril: **„Zdravie nespočíva v recepte, spočíva v súčte toho, ako prežívame deň.“**

Odtlačok Priessnitza do súčasnosti

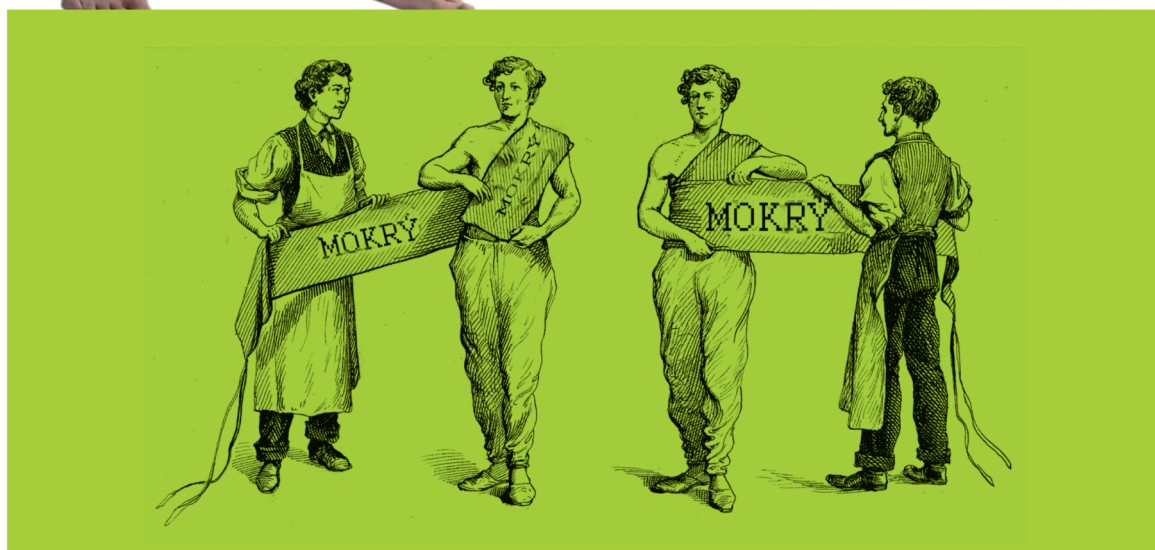
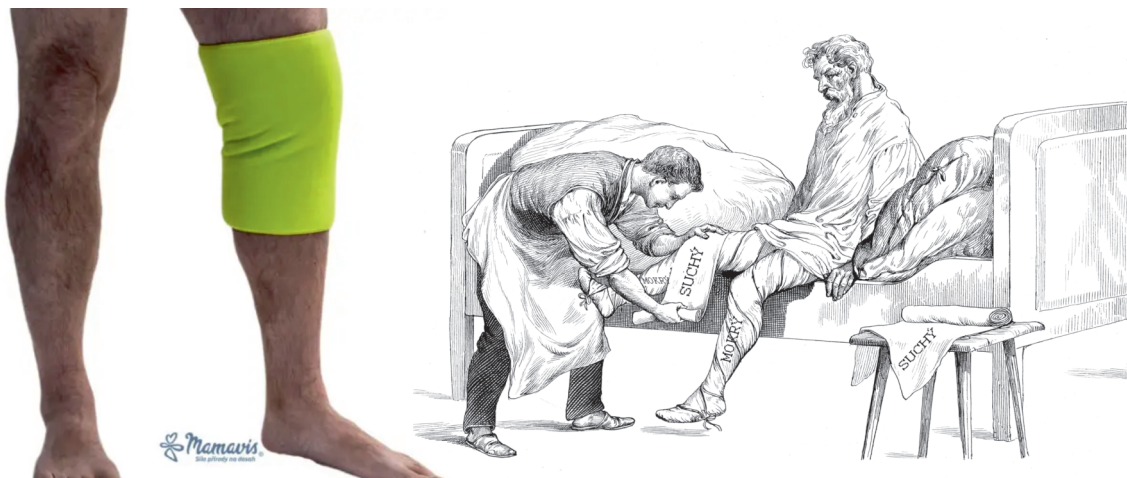
Čas dal Vincenzovi Priessnitzovi za pravdu. Po celom svete existuje mnoho kúpeľov špecializovaných na vodoliečbu. Tími najznámejšími u nás sú Priessnitzove kúpele v Jeseníku. Metódy liečby chorôb tela aj ducha studenou vodou sa stali bežnou súčasťou modernej medicíny. Zľudovelo, že keď sa povie „urobiť si Priessnitza“, vieme, o čo ide.

Priessnitz má aj v modernej dobe svojich spontánnych nasledovníkov. V našej krajine sa tohto roku zdvihla veľká vlna otužovania. A nájdu sa aj takí, ktorí sa snažia úspešne naviazať na liečebné metódy Priessnitza. Okrem Priessnitzových liečebných kúpeľov k nim bezpochyby patrí spoločnosť Mamavis®. Cez tvorivé navrhovanie Priessnitzových zábalov a obkladov v prevedení pre človeka 21. storočia sa stala veľkým propagátorom a obdivovateľom životnej cesty a diela Vincenza Priessnitza. Vďaka modernej forme Priessnitzovho zábalu Mamavis® sa môže táto metóda rozšíriť a pomáhať rovnako ako v dobách Vincenza Priessnitza.

Obrázky nám ukazujú, ako vyzeral obklad alebo zábal v Priessnitzovom prevedení, a ako vyzera dnes.



Pre zaujímavosť, nepriepustnú vrstvu vtedy tvorilo voskované plátno. Priessnitzove zábalu Mamavis® teraz, s využitím moderných priedušných materiálov.



Viac než len obklady a zábaly

Cieľom úsilia tímu Mamavis® a Priessnitzových kúpeľov je prihlásiť sa k odkazu Vincenza Priessnitza taktiež v širšom kontexte. Tak, aby ľudia využili Priessnitzove metódy k prirodzenej ceste za zdravím a mali aspoň kúsok kúpeľov k dispozícii u seba každý deň. Snažíme sa spojiť využívanie zábalov a obkladov so zdravým životným štýlom. Či už ide o užitočné tipy a nápady, procedúry prírodného liečiteľstva, zdravé stravovanie, poradne lekárov a ďalších špecialistov či tematicky zamerané rozprávky. Zjednocujúcim prvkom by mal byť Priessnitzovský slogan „**Voda lieči!**“



Mamavis healing care s.r.o.
Polní 683, Klášterec nad Ohří
tel.: +420 606 416 910
www.mamavis.cz



Priessnitzovy léčebné lázně a. s.
Priessnitzova 299, 790 03 Jeseník
tel.: +420 584 491 111
www.priessnitz.cz



Priessnitz
LÉČEBNÉ LÁZNĚ JESENÍK

S využitím knihy Kočka, Kubík: Vincenz Priessnitz ako svetový prírodný liečiteľ

**doplnené o nové poznatky o zábaloch firmou Mamavis® v spolupráci
s Priessnitzovými liečebnými kúpeľmi v Jeseníku.**

HRDO A S POKOROU VO VAŠÍCH STOPÁCH ! ĎAKUJEME, PÁN PRIESSNITZ.

Jeseníky ...

*prekrásna aj drsná kopcovitá krajina na severe Moravy blízko
poľských hraníc. Je pretkaná mnohými prameňmi, potôčikmi
s krištáľovo čistou vodou. Jeseníky s malými chalúpkami na
horských svahoch a s políčkami, ktoré obrábali kedysi tunajší
chalupári. Jé!! ... senníky, že by hory plné senníkov s usušeným
voňavým senom? Možno tak i tak. Podme teda rozprávať príbeh
nášho malého hrdinu Vincka. Odohráva sa za čias, keď ženy,
slečny aj vážené dámy nosili šaty a sukne až po zem a nebolo im
vidieť ani kúsok nôžky a páni boli za svoju česť ochotní položiť život
v súboji so zbraňou v ruke. Vtedy sa stal tento príbeh. Nie je to až
tak dávno. To miesto je dodnes možné navštíviť a môžete sa pozrieť,
kde sa to celé odohrávalo. Je možné vidieť aj niektoré stromy, ktoré na
tom mieste rástli a rastú dodnes. Keď niektorý strom objímate
zavriete oči, premietne sa vám príbeh jedného obyčajného chlapca,
a ako by ste boli v kine. Tento chlapec vyrástol na váženého muža,
ktorého pozná celý svet. Preto sa pohodlne posadte a započúvajte sa
do rozprávania....*

Rozprávky písané vodou